

Noordhollands Duinreservaat

Op 10 februari bezochten we het NoordHollands Duinreservaat, vanaf de hoek Zeeweg Castricum/Van Oldenborghweg. Bij de startlocatie vonden we direct algemene soorten als groot en klein duinsterretje, gewoon gaffeltandmos en bleek dikkopmos. Op de bomen en struiken lang de Van Oldenborghweg groeiden korstmossen als schors-olievlekje, trompettekmos en gelobde poederkorst. We liepen langs een bekende plek van het zeldzame groot takmos, hoog in een opgaande struik.

Een vochtig stukje bos bood soorten als broedkroesmos, broedhaarmuts en dwergwratjesmos. Verder zijn gebogen schildmos en knikkend palmpjesmos het vermelden waard. Tenslotte vonden we in een stukje duingrasland glanzend etegamos en grijze bisschopsmuts.

Nieuw voor de betreffende kilometerhokken die we bezochten, waren braamknikmos en dwergwratjesmos en bij de korstmossen sierlijk schildmos en melige schotelkorst.

gewoon schorsmos - *Hypogymnia physodes*

sierlijk schildmos - *Melanohalea elegantula*

braamknikmos - *Bryum rubens*

broedkroesmos - *Ulota phyllantha*

glanzend etagemos - *Hylocomium*

Geestmerambacht

We zijn al eerder op pad geweest in het Geestmerambacht en iedere keer weer blijkt hoe interessant dit gebied is voor mossen. Op 17 maart bezochten we de noordoostelijke hoek. Zoals zo vaak vonden we direct op het parkeerterrein al de eerste soorten. Op een paar betonblokken groeide muurachterlichtmos, met duidelijke 'achterlichtjes'. De soort werd vergezeld door muisjesmos en muurdubbeltandmos.

In het struikgewas en op bomen langs het parkeerterrein vonden we zijdemos, helmroestmos, dwergwratjesmos en diverse haarmutsen, zoals gekroesde, gewone, grijze en broedhaarmuts. Verder een aantal plekken met fraai ontwikkeld vliermos en schijfjesmos.

muurachterlichtmos - *Schistidium crassipilum*

vliermos - *Cryphaea heteromalla*

Even verder deden we de vondst van de dag: blauw boomvorkje. Er zaten grote plakken op een boomstam. Blauw boomvorkje is nieuw voor het gebied. Nieuw voor de kilometerhokken die we bezochten waren verder rond en gerimpeld boogsterrenmos, broedkroesmos, bleek dikkopmos, klei-snavelmos en zelfs muisjesmos.

Naast interessante mossen deden we nog een leuke vondst. Op enkele plukjes gewone haarmuts vonden we het boommosschijfje, waarmee voor deze soort weer een nieuw uurhok is ontdekt!

knikkend palmpjesmos - *Isoetecium myosuroides*

kaartje met alle waarnemingen
bron: Verspreidingsatlas.nl

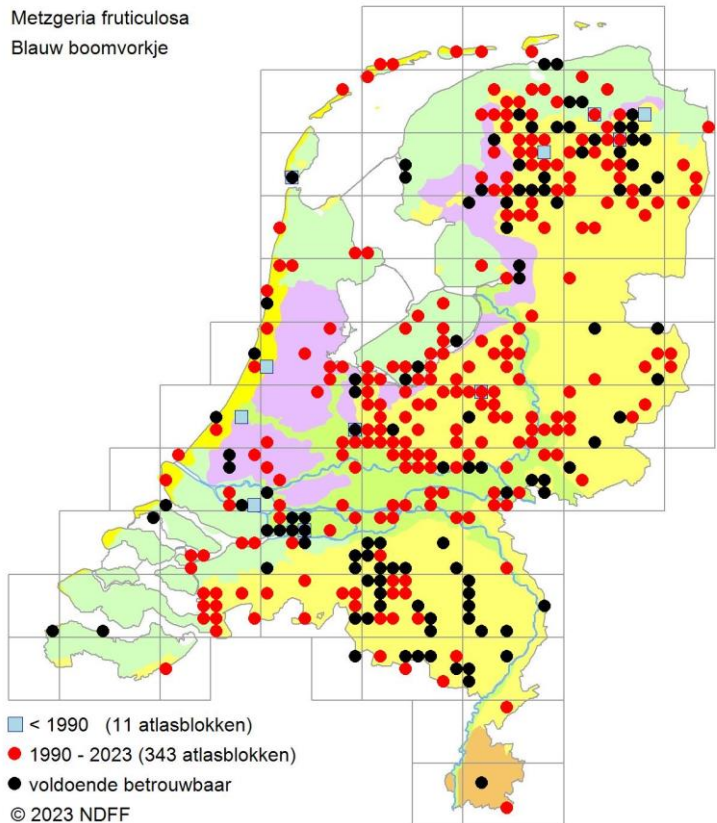

Blauw boomvorkje – *Metzgeria fruticulosa*

Het Blauw boomvorkje is vooral te vinden op bomen en struiken met een mineraalrijke schors in bossen en struwelen op voedselrijke, luchtvochtige standplaatsen. Op bomen groeit de soort o.a. op Schietwilg, Eik, Beuk, Es en Populier, en dan meestal in jonge aanplant, waarbij concurrentie door slaapmossen nog op gang moet komen. In vochtige, oude struwelen van vooral Duitse dot en Grauwe wilg, maar ook van Katwilg en Bittere wilg kan de soort domineren. Op takken is dan tussen de dichte matten van *M. fruticulosa* nog nauwelijks plaats voor andere soorten zoals *Orthotrichum affine* en *O. pulchellum*. Deze wilgenstruiken behouden ook bij veroudering een harde schors, met een geringe wateropnamecapaciteit. Wellicht krijgen hierdoor in deze struwelen slaapmossen geen voet aan de grond. Opmerkelijk is een recente vondst (2010) van Blauw boomvorkje op een Fijnspar, samen met o.a. *Syntrichia papillosa*.

Het gaat voorspoedig met *Metzgeria fruticulosa* in Nederland. Lange tijd waren slechts enkele vondsten uit de 19e eeuw bekend (tot 1856), totdat de soort in 1984 werd herontdekt in de Biesbosch. Daarna, vooral vanaf 2000 is het aantal atlasblokken waarin dit levermos is gevonden spectaculair toegenomen. Inmiddels heeft het Blauw boomvorkje de status van vrij zeldzaam en staat niet meer op de Rode lijst 2012. Het komt verspreid voor in het gehele land, waarbij het de kuststreken enigszins lijkt te mijden. In sommige gebieden zoals Friesland, de Biesbosch, het Naardermeer en delen van Brabant is de soort inmiddels plaatselijk algemeen. De uitbreiding lijkt tot voor kort vooral door middel van broedkorrels te hebben plaatsgevonden.

Bron: NDFF

Komende excursie:

7 april:

Op vrijdagmiddag 7 april bezoeken we de Slingerdijk, langs de Scherertboezem. We bekijken de mossen op de dijk en in het aangrenzende rietland. Verzamelen om 13.00 uur bij het begin van de Slingerdijk, waar deze op de Korte Molenweg uitkomt, tegenover Korte Molenweg 2.

Pieter Korstanje,
072-5622278,
06- 55448866
f2hheipie@hetnet.nl

Totaaloverzicht excursie 10 febr. 2023, Noordhollands Duinreservaat

Mossen

Bleek dikkopmos	<i>Brachythecium albicans</i>
Gewoon dikkopmos	<i>Brachythecium rutabulum</i>
Zilvermos	<i>Bryum argenteum</i>
Gedraaid knikmos	<i>Bryum capillare</i>
Braamknikmos	<i>Bryum rubens</i>
Grijs kronkelsteeltje	<i>Campylopus introflexus</i>
Gewoon purpersteeltje	<i>Ceratodon purpureus</i>
Dwergwratjesmos	<i>Cololejeunea minutissima</i>
Gewoon sikkelsterretje	<i>Dicranoweisia cirrata</i>
Gewoon gaffeltandmos	<i>Dicranum scoparium</i>
Helmroestmos	<i>Frullania dilatata</i>
Gewoon krulmos	<i>Funaria hygrometrica</i>
Gewoon schriftmos	<i>Graphis scripta</i>
Glanzend etagemos	<i>Hylocomium splendens</i>
Gesnaveld klauwtjesmos	<i>Hypnum cupressiforme</i>
Gewoon schorsmos	<i>Hypogymnia physodes</i>
Knikkend palmpjesmos	<i>Isothecium myosuroides</i>
Fijn laddermos	<i>Kindbergia praelonga</i>
Bleek boomvorkje	<i>Metzgeria furcata</i>
Gewoon sterrenmos	<i>Mnium hornum</i>
Broedhaarmuts	<i>Orthotrichum lyellii</i>
Gerimpeld boogsterrenmos	<i>Plagiomnium undulatum</i>
Zandhaarmos	<i>Polytrichum juniperinum</i>
Groot laddermos	<i>Pseudoscleropodium purum</i>
Grijze bisschopsmuts	<i>Racomitrium canescens</i>
Boomsnavelmos	<i>Rhynchostegium confertum</i>
Gewoon haakmos	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>
Groot duinsterretje	<i>Syntrichia ruralis var. arenicola</i>
Klein duinsterretje	<i>Syntrichia ruralis var. calcicola</i>
Knotskroesmos	<i>Ulota bruchii</i>
Broedkroesmos	<i>Ulota phyllantha</i>
Staafjesiepenmos	<i>Zygodon conoideus</i>

Korstmossen

Inktspatkorst	<i>Arthonia spaticea</i>
Kopjes-bekermos	<i>Cladonia fimbriata</i>
Gevorkt heidestaartje	<i>Cladonia furcata</i>
Rafelig bekermos	<i>Cladonia ramulosa</i>
Vals rendiermos	<i>Cladonia rangiformis</i>
Gewoon schorsmos	<i>Hypogymnia physodes</i>
Gebogen schildmos	<i>Hypotrachyna revoluta</i>
Melige schotelkorst	<i>Lecanora carpinea</i>
Witte schotelkorst	<i>Lecanora chlarotera</i>
Gewoon purperschaaltje	<i>Lecidella elaeochroma</i>
Gelobde poederkorst	<i>Lepraria finkii</i>

Verstop-schildmos	<i>Melanelixia subaurifera</i>
Sierlijk schildmos	<i>Melanohalea elegantula</i>
Gewoon schildmos	<i>Parmelia sulcata</i>
Rond schaduwmos	<i>Phaeophyscia orbicularis</i>
Heksenvingermos	<i>Physcia tenella</i>
Schors-olievlekje	<i>Porina aenea</i>
Melig takmos	<i>Ramalina farinacea</i>
Trompettakmos	<i>Ramalina fastigiata</i>
Groot dooiermos	<i>Xanthoria parietina</i>

Totaaloverzicht excursie 17 maart 2023, Geestmerambacht

Mossen

Gewoon pluisdraadmos	<i>Amblystegium serpens</i>
Bleek dikkopmos	<i>Brachythecium albicans</i>
Gewoon dikkopmos	<i>Brachythecium rutabulum</i>
Zilvermos	<i>Bryum argenteum</i>
Geelkorrelknikmos	<i>Bryum barnesii</i>
Gedraaid knikmos	<i>Bryum capillare</i>
Gewoon puntmos	<i>Calliergonella cuspidata</i>
Dwergwratjesmos	<i>Cololejeunea minutissima</i>
Dwergwratjesmos	<i>Cololejeunea minutissima</i>
Vliermos	<i>Cryphaea heteromalla</i>
Muurdubbeltandmos	<i>Didymodon vinealis</i>
Kleivedermos	<i>Fissidens taxifolius</i>
Helmroestmos	<i>Frullania dilatata</i>
Gewoon krulmos	<i>Funaria hygrometrica</i>
Gewoon muisjesmos	<i>Grimmia pulvinata</i>
Gewoon zijdemoos	<i>Homalothecium sericeum</i>
Dun schaduwmos	<i>Hyperphyscia adglutinata</i>
Gesnaveld klauwtjesmos	<i>Hypnum cupressiforme</i>
Knikkend palmpjesmos	<i>Isothecium myosuroides</i>
Fijn laddermos	<i>Kindbergia praelonga</i>
Gewone poederkorst	<i>Lepraria incana</i>
Gedrongen kantmos	<i>Lophocolea heterophylla</i>
Blauw boomvorkje	<i>Metzgeria fruticulosa</i>
Bleek boomvorkje	<i>Metzgeria furcata</i>
Gewone haarmuts	<i>Orthotrichum affine</i>
Gewone haarmuts	<i>Orthotrichum affine</i>
Gesteelde haarmuts	<i>Orthotrichum anomalum</i>
Grijze haarmuts	<i>Orthotrichum diaphanum</i>
Broedhaarmuts	<i>Orthotrichum lyellii</i>
Gekroesde haarmuts	<i>Orthotrichum pulchellum</i>
Kleisnavelmos	<i>Oxyrrhynchium hians</i>
Rond schaduwmos	<i>Phaeophyscia orbicularis</i>
Rond boogsterrenmos	<i>Plagiomnium affine</i>
Gerimpeld boogsterrenmos	<i>Plagiomnium undulatum</i>
Gewoon schijfjesmos	<i>Radula complanata</i>
Gewoon haakmos	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>
Muurachterlichtmos	<i>Schistidium crassipilum</i>
Knikkersterretje	<i>Syntrichia papillosa</i>
Klein duinsterretje	<i>Syntrichia ruralis var. calcicola</i>
Gewoon muursterretje	<i>Tortula muralis</i>
Broedkroesmos	<i>Ulota phyllantha</i>
Groot dooiermos	<i>Xanthoria parietina</i>

Korstmossen

Amoebekorst	<i>Arthonia radiata</i>
-------------	-------------------------

Vals dooiermos
Rond dambordje
Kleine citroenkorst
Gewoon schriftmos
Kalkschotelkorst
Kapjesvingermos
Gruuw rijpmos
Rode kalksteenkorst

Candelaria concolor
Circinaria contorta
Flavoplaca oasis
Graphis scripta
Lecanora albescens
Physcia adscendens
Physconia grisea
Protoblastenia rupestris